

Mia Reuterborg
046-359 47 47
mia.reuterborg@lund.se

Kvalitetsanalys Vuxenutbildningen i Lund 2018

Dnr UN 2019/0184

Sammanfattning

Vuxenutbildningens kvalitetsanalys avseende år 2018 ger en beskrivning av verksamheten, det systematiska kvalitetsarbete som har bedrivits under året samt resultat och utvecklingsområden. Kvalitetsanalysen omfattar vuxenutbildning både i egen regi, och utförd av externa anordnare.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 8 april 2019 dnr UN 2019/0184 (denna skrivelse).
Vuxenutbildningens kvalitetsanalys 2018

Barnets bästa

Barns rättigheter ska beaktas vid alla kommunala beslut, med hjälp av Lunds kommuns Barnchecklista. Enligt FN:s Barnkonvention är personer under 18 år barn. Vuxenutbildningen vänder sig till vuxna. Vuxenutbildningens verksamhet och kvalitetsarbete påverkar barn indirekt, genom att elever vid Vuxenutbildningen kan ha barn. Barn har inte fått uttrycka sina åsikter i detta ärende, eftersom de endast är indirekt berörda. Det kan dock konstateras att barn till elever vid Vuxenutbildningen påverkas positivt av det systematiska kvalitetsarbetet, eftersom det syftar till att öka elevernas måluppfyllelse och att öka verksamhetens anpassning till elevernas behov av flexibilitet i sina studier med hänsyn till bland annat barn.

Ärendet

I denna tjänsteskrivelse ges en överblick över Vuxenutbildningens måluppfyllelse. I övrigt hänvisas till Vuxenutbildningens kvalitetsanalys 2018.

Beskrivning av Vuxenutbildningen i Lund

Vuxenutbildning består sedan den 1 juli 2016 av två skolformer: *Särskild utbildning för vuxna* (särvox) och *Kommunal vuxenutbildning* (komvox) som består av kurser på grundläggande och gymnasial nivå samt Svenska för invandrare (sfi).

Vuxenutbildningen i Lund ges dels i egen regi (Komvox Gastelyckan), dels av externa utbildningsanordnare. Under 2018 hade kommunen avtal med 7 externa utbildningsanordnare. Vid Komvox Gastelyckan erbjuds Särvox (benämns Lärvox i Lund), sfi samt kurser på grundläggande och gymnasial nivå. De externa anordnarna erbjuder gymnasiala kurser. Utöver detta finns inom ramen för Vuxenutbildningen en utbildning till medicinsk sekreterare vid Yrkehögskolan. En yrkehögskola är en utbildningsform för yrkesinriktade studier på eftergymnasial nivå.

Vuxenutbildningen i Lund hade under 2018 totalt 5 651 elever och ca 15 000 kursdeltagare (en elev kan gå flera kurser). Komvox Gastelyckan hade 143 medarbetare 2018. 90 procent av lärarna var behöriga. Vuxenutbildningens ledningsgrupp består av rektor, 5 biträdande rektorer, administrativ chef samt intendent.

Vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den varierar därför både till längd och till innehåll. Vuxenutbildningen ska därför sträva efter flexibla lösningar när det gäller organisation, arbetssätt och arbetsformer. Den enskilda eleven bör kunna kombinera dels studier i flera skolformer inom vuxenutbildningen, dels studier med arbete (vuxenutbildningens läroplan). Vuxenutbildningen i Lund är därför en verksamhet med stor flexibilitet för eleven, exempelvis i form av olika studieformer (närstudier, distansstudier, ”kombi”, prövning, validering).

Systematiskt kvalitetsarbete

Ledningen för Vuxenutbildningen i Lund bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med bestämmelserna i skollagen samt Skolverkets allmänna råd. Det systematiska kvalitetsarbetet omfattar både egenregin och de externa anordnarna. Utöver statistik och betygsresultat följs de externa anordnarna upp med platsbesök med intervjuer.

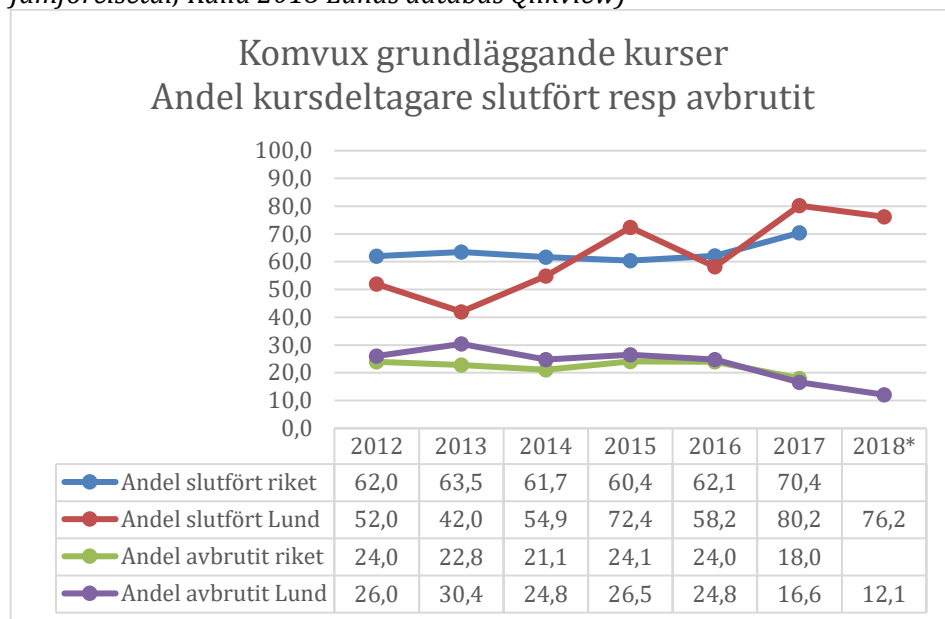
Nämndmål 1: Fullgöra det nationella kunskapsuppdraget med goda och förbättrade resultat, hög kvalitet och hög effektivitet

Ledningen för Vuxenutbildningen i Lund arbetar för att öka elevernas måluppfyllelse. Genomströmning och betygsresultat i de olika utbildningarna analyseras, utvecklingsområden identifieras och det fattas beslut om och genomförs insatser för att öka måluppfyllelsen, vilket redovisas i kvalitetsanalysen. Nedan ges en kort sammanfattning av måluppfyllelsen jämfört med riksgenomsnittet över tid. Statistik för åren 2012-2017 är om inget annat anges hämtad från Skolverkets databas *Jämförelsetal*. Skolverkets statistik gällande betygsresultat inom vuxenutbildning för 2018 publiceras först den 19 juni. Därför redovisas endast Lunds resultat för 2018, och uppgiften har hämtats från Lunds databas *Qlikview*. Det sistnämnda gäller även i de fall statistiken inte sammanställs av Skolverket.

Kurser på grundläggande nivå

Vid Vuxenutbildningen i Lund (både egenregi och externa anordnare) var det under 2018 totalt 76 procent av kursdeltagarna på de grundläggande kurserna som slutförde kursen, och 12 procent som avbröt kursen. En jämförelse med riksgenomsnittet över tid visar att andel kursdeltagare på grundläggande nivå som slutför kursen ökar och andelen avbrott minskar i både riket och Lund (diagram 1).

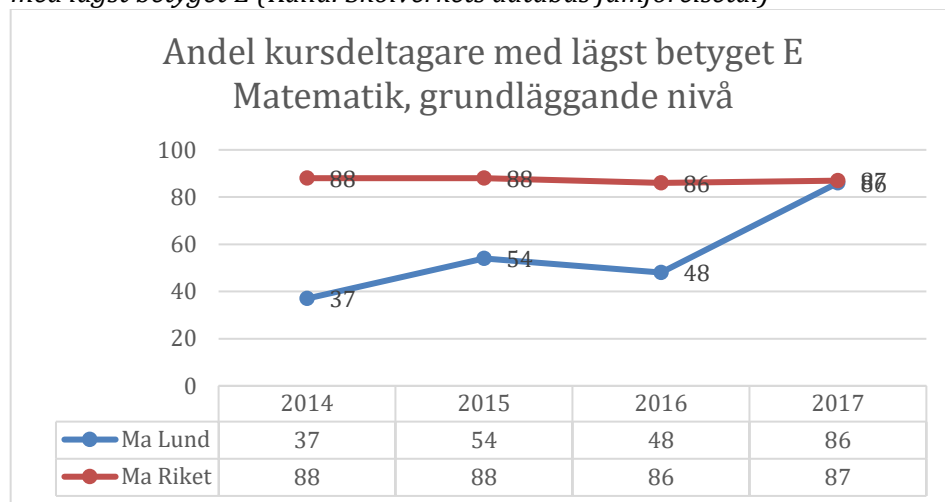
Diagram 1: Komvux grundläggande kurser. Andel (%) kursdeltagare som slutfört respektive avbrutit kursen (Källa 2012-2017 Skolverkets databas *Jämförelsetal*; Källa 2018 Lunds databas *Qlikview*)

Av de kursdeltagare i Lund som slutförde en kurs på grundläggande nivå 2018 var det 66 procent som fick *lägst betyg E*, dvs. fick ett godkänt betyg. Skolverket sammanställer inte data över *total* andel med lägst betyg E, utan endast *per kurs* i svenska, matematik och engelska.

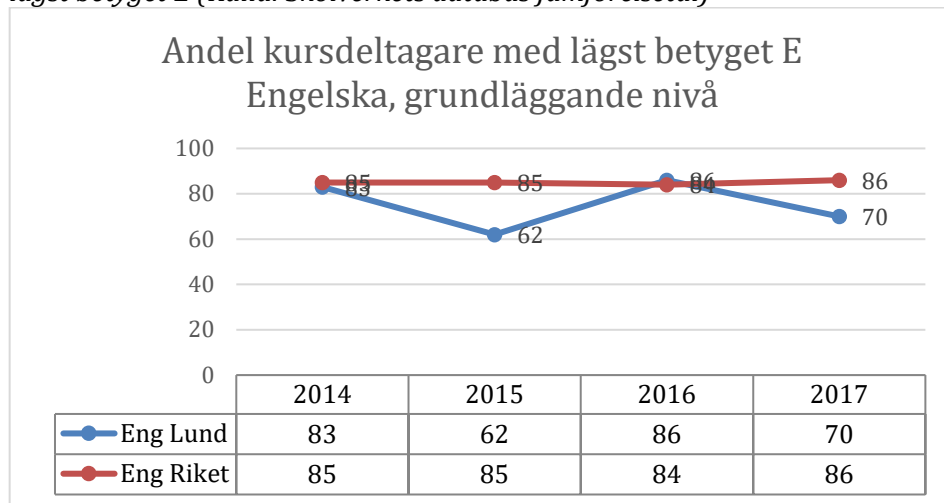
Under flera år har Vuxenutbildningen haft matematik som ett utvecklingsområde, och ett flertal insatser har genomförts över tid för att öka måluppfyllelsen. Av diagram 2 nedan framgår att andel elever med lägst betyg E i *matematik* på grundläggande nivå har ökat markant över tid och var år 2017 i nivå med riksgenomsnittet (diagram 2). 2018 var andel godkända 79 procent, vilket är en minskning men fortfarande betydligt högre än tidigare år.

Diagram 2: Komvux grundläggande matematik. Andel (%) kursdeltagare med lägst betyget E (Källa: Skolverkets databas Jämförelsetal)

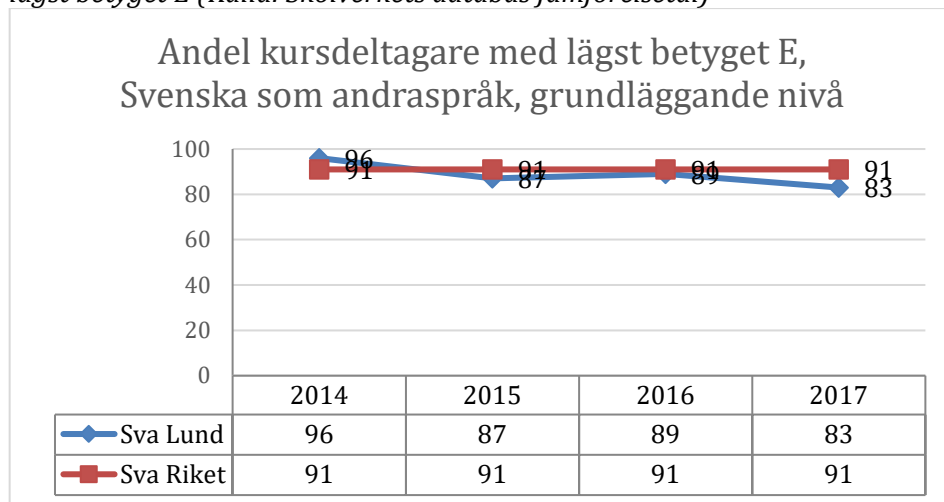
Andel kursdeltagare med lägst betyget E i *engelska* på grundläggande nivå har varierat från år till år (diagram 3). Andelen i Lund var 70 procent 2018, dvs. i nivå med 2017. Extra stöd i engelska har satts in för att öka måluppfyllelsen.

Diagram 3: Komvux grundläggande engelska. Andel (%) kursdeltagare med lägst betyget E (Källa: Skolverkets databas Jämförelsetal)

Andel med lägst betyget E i Svenska som andraspråk på grundläggande nivå har minskat över tid, från 96 procent 2014 till 83 procent 2017 (diagram 4), och till 64 procent 2018. Vuxenutbildningen genomförde åtgärder redan under 2018 för att öka måluppfyllelsen.

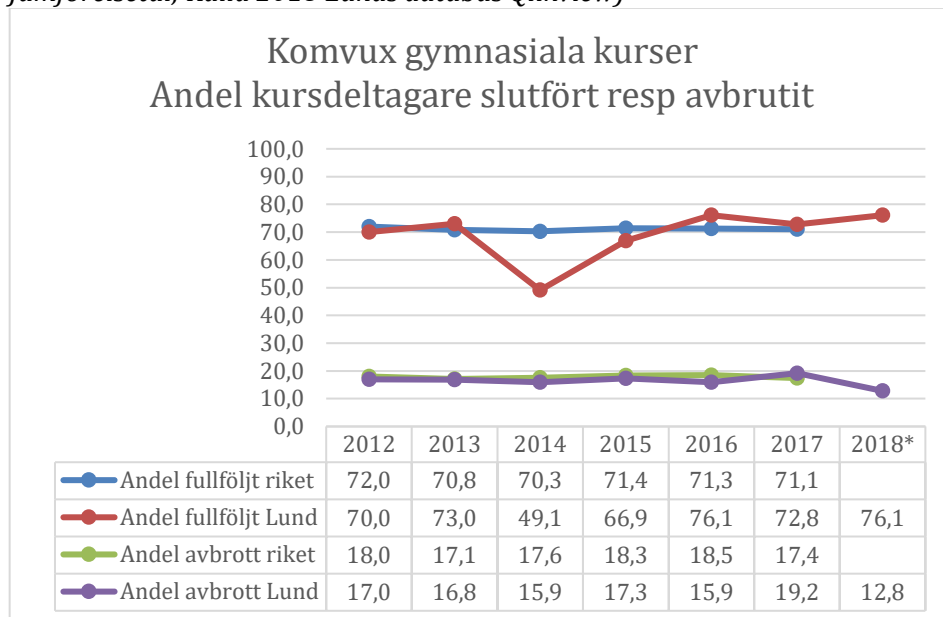
Diagram 4: Komvux grundläggande engelska. Andel (%) kursdeltagare med lägst betyget E (Källa: Skolverkets databas Jämförelsetal)

Kurser på gymnasial nivå

Vid Vuxenutbildningen i Lund (både egenregi och externa anordnare) var det under 2018 totalt 76 procent av kursdeltagarna på de gymnasiala kurserna som slutförde kursen och 13 procent som avbröt. Diagram 5 visar att andel kursdeltagare som fullföljer kursen, med undantag för 2014, har pendlat runt riksgenomsnittet med 2-5 procentenheter. Andelen avbrott har varit relativt konstant över tid, och med undantag för 2017 strax under riksgenomsnittet (diagram 5).

Diagram 5: Komvux gymnasiala kurser. Andel (%) kursdeltagare som slutfört respektive avbrutit kursen (Källa 2012-2017 Skolverkets databas Jämförelsetal; Källa 2018 Lunds databas Qlikview)

* 2012-2017 källa Skolverkets databas Jämförelsetal; 2018 källa Lunds databas Qlikview.

Av de kursdeltagare i Lund som fullföljde en kurs på gymnasial nivå 2018 var det 79 procent som fick *lägst betyg E*, dvs. fick ett godkänt betyg. Skolverket sammanställer inte data över *total* andel med lägst betyg E, utan endast *per kurs* i svenska, matematik och engelska.

Skolverkets statistik visar att andelen med lägst betyg E i *Matematik 1b* har pendlat runt riksgenomsnittet (diagram 6). Enligt Lunds databas Qlikview var andelen 56 procent 2018, vilket är det lägsta värdet i tidsserien. Vad gäller *Matematik 2b* har andelen minskat till 50 procent 2018, vilket innebär att andelen har minskat de senaste tre åren (diagram 7). Vuxenutbildningen har sedan tidigare identifierat de gymnasiala *matematikkurserna* som ett utvecklingsområde, och har över tid genomfört ett flertal insatser för att öka måluppfyllelsen. Exempelvis tog Komvux över kurserna i matematik på distans från Hermods och en speciallärare i matematik anställdes 2017. Vuxenutbildningen anger matematiken som ett fortsatt utvecklingsområde.

Diagram 6: Komvux Matematik 1b gymnasial nivå. Andel (%) kursdeltagare med lägst betyget E (Källa: Skolverkets databas Jämförelsetal)

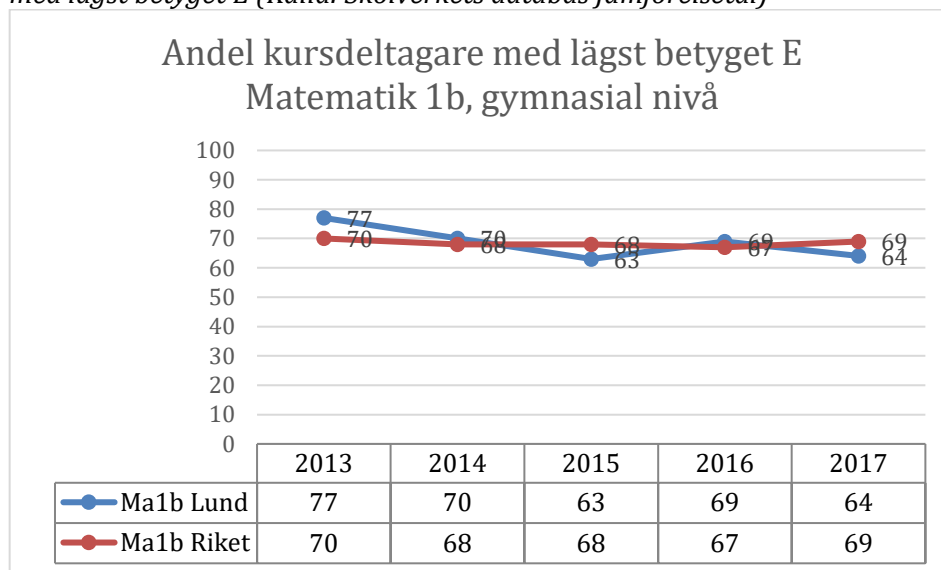
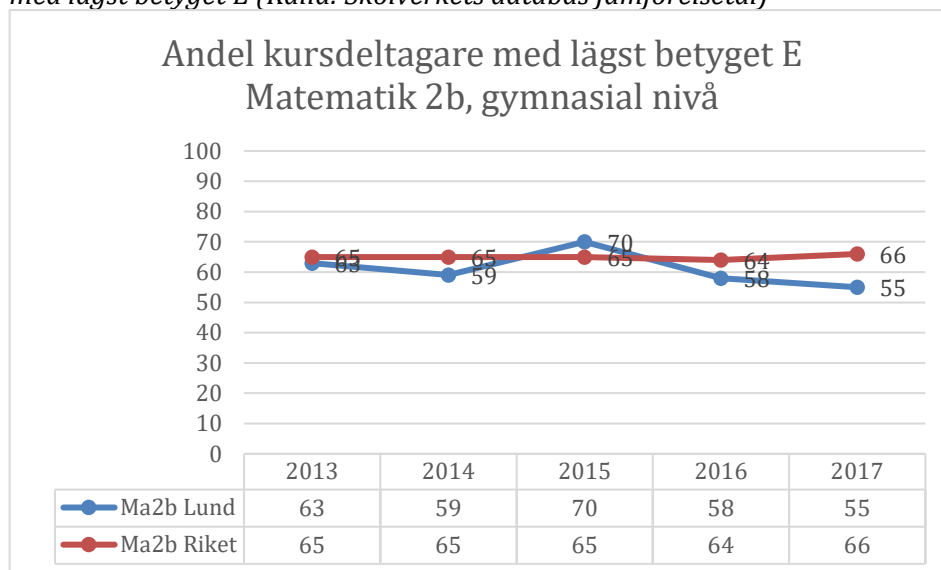

Diagram 7: Komvux Matematik 2b gymnasial nivå. Andel (%) kursdeltagare med lägst betyget E (Källa: Skolverkets databas Jämförelsetal)

Vidare har *Engelska 5* och *Engelska 6* identifierats som utvecklingsområden, och insatser har genomförts för att öka måluppfyllelsen. Andelen godkända betyg i Engelska 5 har ökat till 80 procent, och Engelska 6 har minskat till 72 procent 2018, vilket är högsta respektive lägsta värdet sedan 2014 (diagram 8 och 9).

Diagram 8: Komvux Engelska 5 gymnasial nivå. Andel (%) kursdeltagare med lägst betyget E (Källa: Skolverkets databas Jämförelsetal)

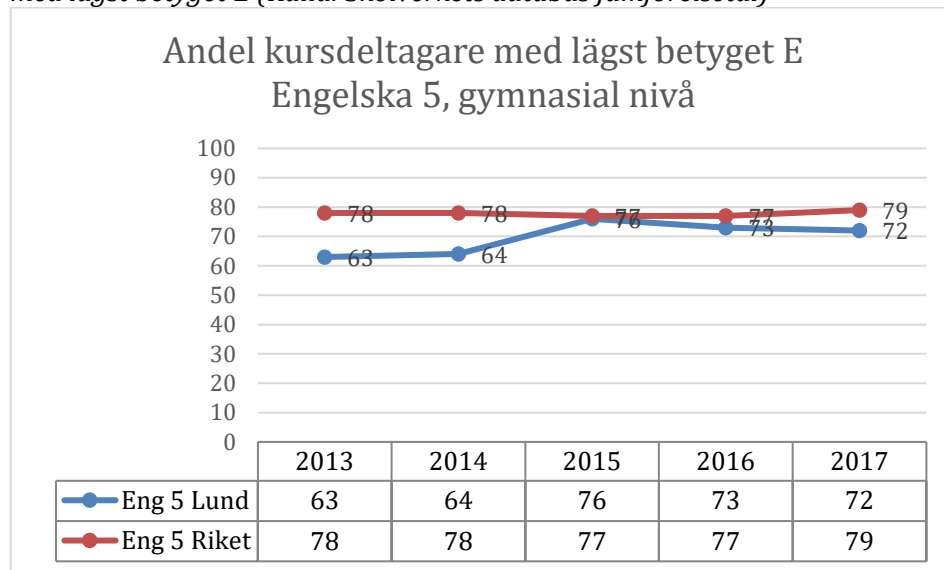
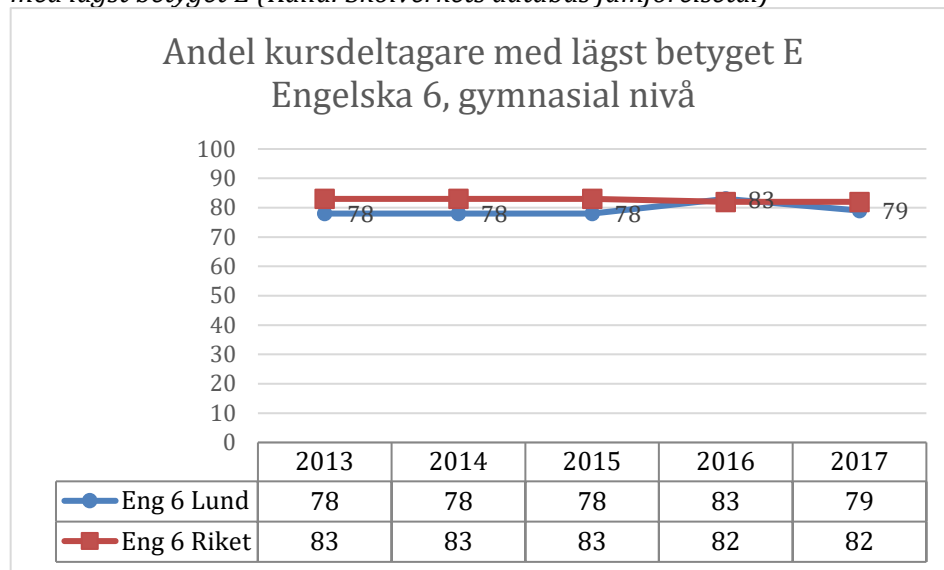

Diagram 9: Komvux Engelska 6 gymnasial nivå. Andel (%) kursdeltagare med lägst betyget E (Källa: Skolverkets databas Jämförelsetal)

Svenska för invandrare (sfi)

Elever vid sfi läser kursen till dess att kursmålen är uppnådda, dvs. ingen elev får betyg F. Ett nyckeltal är därför antal timmar till betyg, vilket redovisas i kvalitetsanalysen. Hur många timmar det tar att nå kursmålen beror bland annat på elevernas skolbakgrund, vilken kan variera mycket mellan olika kurser och från år till år. Eleverna vid sfi i Lund har generellt en högre utbildningsnivå jämfört med riksgenomsnittet. Riksgenomsnittet för andel kursdeltagare som fullföljer respektive avbryter sfi har varit 36-38 respektive 22-23 procent åren 2013-2017. Andel som fullföljer sfi i Lund har successivt minskat från 41 procent 2013 till 25 procent 2017 jämfört med 37 procent i riket. Andel avbrott i Lund har under samma period

ökat marginellt från 20 till 24 procent 2017, vilket är i nivå med riksgenomsnittet (källa Skolverket tabell 1A och Lund Qlikview).
Lärvux och lärlingsutbildning

Särskild utbildning för vuxna (Särvux) benämns Lärvux inom Vuxenutbildningen i Lund. Utbildningen är indelad i grundläggande och gymnasial nivå. Vuxenutbildningen i Lund erbjuder även lärlingsutbildning. Målet för lärlingsutbildningen är bl.a. att stärka elevens möjligheter till anställning, och sedan utbildningen startades 2016 har 7 av de 10 elever som hittills slutfört utbildningen fått arbete.

Nämndmål 2: Utveckla och förstärka arbetet för hållbar utveckling

Miljö

Inom miljöområdet handlar det både om att uppfylla de kommunala miljömålen (benämnda LundaEko) och att uppfylla läroplanens mål gällande miljö. Måluppfyllelsen för de kommunala miljömålen redovisas i nämndens delårsrapport och årsredovisning. I Vuxenutbildningens kvalitetsanalys beskrivs hur miljöarbetet har bedrivits. Av Vuxenutbildningens läroplan framgår att miljöperspektivet är ett av flera perspektiv som ska belysas i utbildningen. Miljöperspektivet handlar om att "ge eleverna insikter så att de kan dels medverka till att hindra skadlig miljöpåverkan, dels skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och människors sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling." (s. 3). Av Vuxenutbildningens kvalitetsanalys framgår att på Komvux integreras miljöaspekter i de flesta ämnen bl a beroende på ämnets karaktär (s. 27).

Hälsa

Vuxenutbildning omfattas inte av skollagens bestämmelser om elevhälsa, men en huvudman för kommunal vuxenutbildning eller särskild utbildning för vuxna får anordna elevhälsa för eleverna (2 kap. 26 § skollagen). Eleverna inom vuxenutbildningen ska dock ges stöd och stimulans att nå utbildningens mål, liksom elever inom övriga skolformer. Vad gäller stöd så omfattas vuxenutbildningens skolformer av bestämmelserna om extra anpassningar, men inte av bestämmelserna om särskilt stöd. Detta innebär att det kan behövas personal med specialpedagogisk kompetens, både för fortbildning och handledning av lärare, och för stödinsatser till elever.

Komvux Gastelyckan har ett elevstödsteam som leds av rektor och består av skolkurator, speciallärare i matematik och svenska, sfi-lärare, bibliotekarie samt studie- och yrkesvägledare. Av det som skollagen definierar som elevhälsa erbjuds således psykosociala och

specialpedagogiska insatser (övriga insatser är medicinska och psykologiska). I Vuxenutbildningens kvalitetsanalys rapporteras att behovet av psykosociala insatser ökar. Av tidigare års kvalitetsanalyser framgår att speciallärare i matematik respektive svenska har rekryterats utifrån ett behov att stödja eleverna i dessa ämnen.

Normer och värden

All utbildning inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla både kunskaper och värden. Med "inhämta värden" avses att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor (1 kap. 5 § skollagen). Av vuxenutbildningens läroplan framgår att eleven ska få kunskaper om de mänskliga rättigheterna samt få förutsättningar för att delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls- och arbetsliv. Av vuxenutbildningens kvalitetsanalys framgår att skolans värdegrund integreras i ämnena i olika omfattning beroende på ämne.

Vidare ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje verksamhet bedrivs arbete för att motverka *kränkande behandling* av elever. Arbetet ska innefatta främjande, förebyggande och åtgärdande insatser (6 kap. 6 § skollagen). Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med bl a en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever (6 kap 8 § skollagen). Huvudmannen ska även se till att det bedrivs aktiva åtgärder för att förhindra *diskriminering* (3 kap. 1-3 §§ diskrimineringslagen), och ska årligen dokumentera arbetet (3 kap. 20 §). Inom Utbildningsförvaltningen upprättar varje skola årligen en plan för både arbetet mot kränkande behandling och diskriminering, som även ska innehålla en uppföljning av föregående års insatser.

Ansvar och inflytande

Eleverna ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen). Elevföreträdare och övriga elever ska ges tillfälle att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse (4 kap. 10 § skollagen).

De som genomgår utbildning ska av huvudmannen för utbildningen ges tillfälle att medverka i arbetsmiljöarbetet på arbetsstället, om det

är rimligt med hänsyn till utbildningens art och utbildningsperiodens längd. Omfattningen och utformningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt när det gäller bl a särvtux (6 kap. 17 § arbetsmiljölagen). De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än särskild utbildning för vuxna företräds i arbetsmiljöarbetet av *studerandeskyddsombud*.

Av vuxenutbildningens kvalitetsanalys framgår att varje klass utser kursombud att representera klassen på kursombudsmöten med biträdande rektorer 4-5 gånger årligen. De externa anordnarna rapporteras med något undantag ha elevråd.

Nämndmål 4: Utveckla ändamålsenliga fysiska lärmiljöer som främjar elevernas lärande och utveckling

Lärvux samt Komvux på grundläggande och gymnasial nivå förutom sfi ges på Komvux Gastelyckan. I kvalitetsanalysen rapporteras att det är platsbrist för lärare och elever i dessa lokaler, exempelvis saknas grupperum. Lärmiljöerna bedöms dock som ändamålsenliga till stor del. Vård- och omsorgsutbildningen och YH-utbildningen flyttade till CC-house i september 2018 respektive januari 2019, som ligger på industriområdet kring Öresundsvägen nordväst om järnvägsstationen. Dessa lokaler rapporteras fungera väl för verksamheten. Skolan arbetar med att anpassa lokalerna efter elevernas behov. Elevstödsteamet har under 2018 haft fokus på att informera om hur lärmiljön anpassas till elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, och en rad förbättringar har genomförts. Enligt nuvarande planering kommer Komvux att flyttas till Vipan år 2025.

Det ställs krav i upphandlingen på de externa anordnarnas lokaler. Uppföljningen under 2018 har inte påvisat några brister.

Nämndmål 5: Rekrytera och behålla engagerade medarbetare med rätt kompetens samt förebygga ohälsa och främja en god arbetsmiljö

Enligt Skolverkets statistik har 91 procent av de tjänstgörande lärarna vid Komvux och sfi i Lunds kommun *pedagogisk högskoleexamen*, och av dessa har 66 procent *lärarlegitimation*. Riksgenomsnittet är 71 procent med pedagogisk högskoleexamen varav 39 procent med lärarlegitimation. Det blir dock allt svårare att rekrytera lärare, särskilt lärare med behörighet i Svenska som andraspråk samt specialpedagog/speciallärare med inriktning svenska. Ingångslönerna för nya lärare är högre än lönerna för befintliga lärare, vilket är negativt för arbetsmiljön och det har även inneburit att lärare har slutat.

Nämndmål 6: Bedriva verksamhet med god ekonomisk hushållning

Vuxenutbildningen i Lund erhåller elevpeng för utförda helårsplatser. Det är emellertid svårt att prognosticera elevantalet då det är en kontinuerlig antagning, och det har även varit oväntat stora svängningar i elevantal de senaste åren.

Antalet helårsplatser på Komvux Gastelyckan ökade med drygt 200 mellan åren 2016 och 2017. Den stora ökningen inföll under hösten 2017 då antalet helårsplatser ökade dramatiskt inom sfi. Även den gymnasiala vuxenutbildningen ökade något under senhösten och fortsatte att öka under våren 2018. Vid analys i slutet på september 2018 ser man att antalet elever som faktiskt kom till kursstart i augusti var betydligt färre än de som hade ansökt till den gymnasiala vuxenutbildningen. Hösten 2018 utökades Lundavälkomsten till att även ta emot vuxna som söker utbildning i sfi. Syftet är att genom kunskapstest och samtal placera de sökande på rätt nivå i Sfi och på så sätt minska studietiden. De nya lokalerna samt starten av Lundavälkomsten för vuxna har blivit fördröjd vilket för Komvux Gastelyckan del inneburit att de under ett antal höstmånader 2018 haft en för stor lärarvolym i förhållande till studerande. Elevprognosen för hösten räknades om och Komvux Gastelyckan går från ett nollresultat till att istället avisera ett underskott. Komvux Gastelyckan har påbörjat ett arbete för att få en budget i balans.

Utbildningsförvaltningens förslag till beslut

att godkänna Vuxenutbildningens kvalitetsanalys avseende år 2018.

Utbildningsförvaltningen

Stefan Norrestam
Förvaltningschef

Mia Reuterborg
Utvecklingsledare

Beslut expedieras till:
Akten